

De index toegelicht

Inhoudstafel

1.	Inleiding	3
2.	De index: basisprincipes	4
2.1.	Wat meet de index?	4
2.2.	Soorten indices	5
2.3.	Wie is bevoegd?.....	5
3.	Methodologie	6
3.1.	Huishoudbudgetonderzoek & gewichtenschema	6
3.2.	Aggregatie van producten en diensten	7
3.3.	Scannerdata	8
3.4.	Kettingindex.....	9
4.	De indexkorf	10
4.1.	Samenstelling & verschillende productcategorieën	10
4.2.	Wijzigingen aan de indexkorf	11
4.3.	Prijsmeting van de getuigen	12
5.	Specifieke getuigen	13
5.1.	Huurprijzen	13
5.2.	Telecom	13
5.2.1.	Vaste telefonie	13
5.2.2.	Mobiele telefonie	14
5.2.3.	Internet.....	14
5.2.4.	Teledistributie (digitale & analoge tv).....	14
5.2.5.	Bundels	14
5.3.	Solden	14
5.4.	Seizoensproducten	15
6.	Loonindexering.....	15
6.1.	Verschillende mechanismen.....	15

6.2.	Steeds automatisch?	16
6.3.	Negatieve loonindexering.....	16
6.4.	De indexsprong.....	16
7.	Indexcommissie.....	17
7.1.	Samenstelling.....	17
7.2.	Functie	18
7.3.	Adviezen & hervormingen	18
7.4.	Actuele uitdagingen.....	20
7.5.	Rol ACLVB.....	21
8.	Bibliografie	22

1. Inleiding

België kent als een van de enige landen in de wereld een **systeem van automatische loonindexering**. Hierbij worden de lonen van het overgrote deel van de werknemers uit de privésector, alsook de lonen van al het overheidspersoneel, en de sociale uitkeringen en pensioenen aangepast aan de evolutie van de consumptieprijzen. Dit betekent dat werknemers en sociaal verzekerden de **garantie** hebben **dat hun koopkracht gevrijwaard wordt** en zij dus eenzelfde niveau van aankopen kunnen blijven verrichten wanneer de prijzen van producten en diensten stijgen. Dit is een **belangrijke vorm van stabiliteit en zekerheid** voor elke Belg. Het **zorgt er ook voor dat** de particuliere consumptie en dus ook de **binnenlandse vraag op peil blijft**, wat noodzakelijk is voor een duurzame economische groei. De automatische loonindexering heeft er mee tot bijgedragen dat België de financieel-economische crisis beter heeft doorstaan dan vele andere Europese landen. Dankzij het feit dat de lonen op peil gebleven zijn is de binnenlandse consumptie niet stilgevallen en is de lokale economie in grote mate overeind gebleven. Daarnaast zorgt het systeem voor stabiele belastinginkomsten voor de overheid.

Het systeem biedt ook de garantie dat werknemers uit syndicaal minder sterke sectoren en ondernemingen waar geen vakbondsvertegenwoordiging is, op z'n minst hun koopkracht kunnen behouden. Dit is een **belangrijke vorm van solidariteit** die ook bijdraagt aan de **sociale vrede**.

Toch ligt het systeem onder vuur. Het zou ervoor zorgen dat de competitiviteit van de ondernemingen wordt aangetast, terwijl ook in andere landen de lonen worden aangepast aan de inflatie. Alleen gebeurt dit daar niet automatisch, waardoor bepaalde groepen mensen uit de boot vallen. Het beleid van loonmatiging heeft er bovendien voor gezorgd dat de loonkloof volledig gedicht is en zelfs negatief zal worden. Daarbij wordt de heel hoge productiviteit van België niet in rekening gebracht. Die zorgt ervoor dat de loonkosten per eenheid product in de sterkst aan internationale concurrentie onderhevige sectoren zich op het niveau van het zo sterk geprezen Duitsland bevinden.

Ondanks alles achtte de **regering Michel I** het nodig om een **aanval** te lanceren **op dé garantie op stabiliteit in België door** het doorvoeren van een **indexsprong** ten belope van 2 %, waardoor elke werknemer en sociaal verzekerde 2 % loon zou verliezen. Een cadeau aan de bedrijven dus, bovenop de reeds verkregen verlagingen van de werkgeversbijdragen.

Gezien het belang van de index voor de sociale welvaart, de economie en de sociale vrede, is het **belangrijk dat betrokkenen bij een vakbond voldoende kennis hebben over het complexe mechanisme**. In deze nota worden op een eenvoudige manier de belangrijkste principes, methoden, implicaties en uitdagingen in het kader van de index toegelicht.¹

¹ Een deel van de informatie die in deze nota wordt weergegeven is gebaseerd op documenten die door de FOD Economie werden gepubliceerd. In de bijlage van deze nota zijn de referenties van deze documenten terug te vinden.

2. De index: basisprincipes

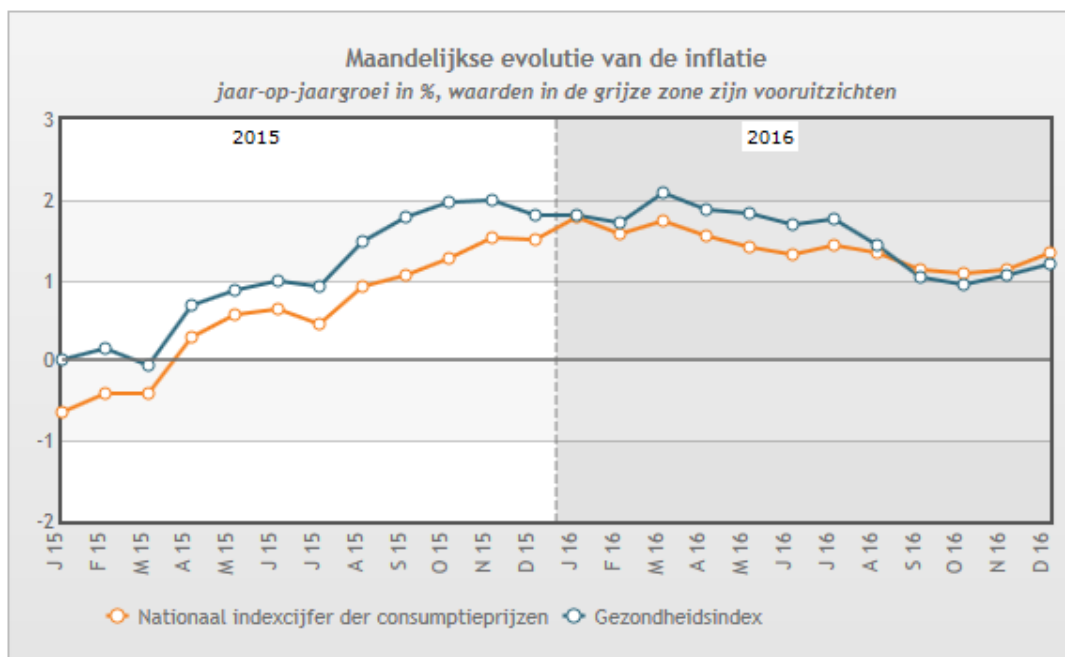
2.1. Wat meet de index?

De index der consumptieprijzen wordt berekend aan de hand van de evolutie van de prijzen van een korf met **656 representatieve producten en diensten** (= getuigen). Aan elk van deze producten en diensten wordt een **gewicht toegekend, op basis van het huishoudbudgetonderzoek (HBO)** dat tweejaarlijks bij 6.100 huishoudens wordt uitgevoerd. Het is het HBO dat een indicatie geeft van welke producten en diensten het meest worden aangekocht door gezinnen en dus de beste garantie vormen voor een representatieve staal van producten en diensten.²

Concreet worden **maandelijks op verschillende plaatsen** in het land de **prijzen gemeten** van deze producten en diensten door agenten van de FOD Economie. Zij selecteren afhankelijk van het soort getuige een aantal varianten van de getuige in kwestie en meten elke maand opnieuw de prijs van diezelfde varianten.

Voor bepaalde andere soorten producten en diensten gelden andere methodes. Daarnaast zullen er **in de toekomst ook** een aanzienlijk aantal producten **aan de hand van scannerdata** geregistreerd worden. Op deze elementen wordt dieper ingegaan in hoofdstuk 3.

Statistici van de FOD Economie berekenen vervolgens op basis van de gewichten en prijzen **maandelijks het indexcijfer** der consumptieprijzen. Dit cijfer is niet alleen belangrijk voor het aanpassen van de lonen, huurprijzen en uitkeringen, maar is ook een belangrijke economische indicator, aangezien hiermee de inflatie wordt gemeten. Onderstaande grafiek geeft de inflatie voor 2015 weer, alsook de vooruitzichten voor 2016:

Bron: Federaal Planbureau

² In hoofdstuk 3 wordt dieper ingegaan op het HBO.

2.2. Soorten indices

Er zijn **drie soorten indices**:

- 1) **Nationale index der consumptieprijzen (NICP)**: dit is de nationale index die wordt berekend op de manier die in hoofdstuk 2.1 beknopt werd toegelicht. Dit is de nationale indicator voor inflatie, maar vormt geen basis meer om de lonen, huurprijzen en sociale uitkeringen te indexeren.
- 2) **Gezondheidsindex**: de gezondheidsindex is de nationale index der consumptieprijzen, maar dan zonder alcoholische dranken, tabak en motorbrandstoffen (uitgezonderd LPG) in rekening te brengen. Het viermaandelijke gemiddelde van deze gezondheidsindex (= de afgevlakte gezondheidsindex) vormt de basis voor de indexering van lonen, huurprijzen en sociale uitkeringen.
- 3) **De geharmoniseerde index der consumptieprijzen (HICP)**: de HICP is het indexcijfer waarvan de methodologie geharmoniseerd is op Europees niveau. Dit maakt een correcte vergelijking van de inflatie tussen de verschillende lidstaten van de Europese Unie mogelijk. Eurostat maakt hiervan ook gebruik om de inflatie voor de volledige eurozone te meten. De HICP is dus een belangrijke indicator voor de economie, maar wordt dus niet gebruikt voor indexeringen in België.

2.3. Wie is bevoegd?

De prijzen worden opgenomen door enquêteurs (of indexagenten) van het **'Centrum voor gegevensverzameling'** van de **Algemene Directie Statistiek** van de **FOD Economie**. De maandelijkse indexcijfers worden berekend door de **'Thematische Directie Prijzen'** van de AD Statistiek. Deze twee afdelingen bestaan voornamelijk uit prijsagenten enerzijds en statistici anderzijds en valt onder de **bevoegdheid van de minister van Economie**. Het is de minister van Economie die uiteindelijk de beslissingsbevoegdheid heeft over de index en de manier waarop deze berekend wordt.

Er bestaat echter een **adviserend orgaan** dat een **belangrijke invloed** uitoefent op de index: **de Indexcommissie**. De paritair samengestelde Indexcommissie bestaat uit **werkgeversorganisaties en vakbonden, alsook academici** en vertegenwoordigers van de FOD Economie. ACLVB is vertegenwoordigd in de Indexcommissie en tracht in dit kader een actieve rol te spelen. Het is de Indexcommissie die maandelijks het indexcijfer moet goedkeuren, en ook jaarlijks een advies kan uitbrengen over hervormingen en voorstellen voor nieuwe getuigen. In hoofdstuk 7 wordt dieper ingegaan op de Indexcommissie en bijhorende actuele uitdagingen.

3. Methodologie

De manier waarop de index berekend wordt is vrij complex. Verschillende methodologische aspecten hebben hier betrekking op en worden in dit hoofdstuk toegelicht. Gezien de complexiteit van veel van deze elementen, zal de toelichting hier zo eenvoudig en beknopt mogelijk worden gedaan, waardoor niet steeds het volledige plaatje kan worden geschetst. Wie meer gedetailleerde informatie wenst, kan [op de website van de Algemene Directie Statistiek](#) van de FOD Economie nog bijkomende informatie vinden. Hier kunnen persberichten, de maandelijkse indexcijfers en methodologische nota's worden geraadpleegd.

3.1. Huishoudbudgetonderzoek & gewichtenschema

Om de prijsevolutie van de totale korf van consumptiegoederen op een correcte manier te kunnen weergeven, dient er aan elk van deze producten en diensten een gewicht toegekend te worden. Een doorsnee gezin besteedt immers meer geld aan elektriciteit dan aan de aankoop van koffie. Deze **gewichten worden vastgelegd op basis van het huishoudbudgetonderzoek (HBO)**. Het HBO is de **primaire gewichtenbron van de index** en wordt **tweejaarlijks** uitgevoerd bij **6.100 Belgische huishoudens**. Deze huishoudens, die kunnen bestaan uit een persoon alleen of uit huishoudens van twee of meer personen, houden hiervoor gedurende een bepaalde periode nauwkeurig hun uitgaven die zij besteden bij. Het HBO bevraagt echter **alleen private huishoudens**. Dit zorgt ervoor dat bepaalde getuigen, zoals het remgeld voor rusthuizen, een onrealistisch laag gewicht krijgen. Het zijn de meest courant aangekochte goederen en diensten die worden opgenomen in de index der consumptieprijzen. Op basis van het jaarlijkse bedrag dat er gemiddeld besteed wordt door de 6.100 huishoudens aan een bepaald product of dienst, wordt er dan een gewicht toegekend aan de getuige in de index.

De gewichten werden in 2015 nog gebaseerd op het HBO van 2012, maar vanaf 2016 worden de gewichten gebaseerd worden op het HBO van 2014. Dit gebeurt met enige vertraging, aangezien het vrij veel tijd in beslag neemt om alle gegevens te verwerken en vervolgens om te zetten in specifieke gewichten.

De gewichten van het HBO worden vervolgens omgezet in een gewichtenschema, dat **gewichten toekent aan de 12 verschillende productcategorieën**, aan de subcategorieën daarbinnen en aan specifieke getuigen. Dit **gewichtenschema wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van de prijsevolutie** van het voorgaande jaar. Als prijzen van bepaalde producten en diensten toenemen of afnemen, betekent dit ook dat het gewicht daarvan in het uitgavenpatroon van huishoudens toeneemt of afneemt. Het is mogelijk en ook noodzakelijk om deze gewichten jaarlijks aan te passen, omdat er met een kettingindex wordt gewerkt (cfr. hoofdstuk 3.4).

Opmerking: in hoofdstuk 4.1 worden de verschillende productcategorieën besproken, waarbij ook het actuele gewicht van deze categorieën en hun voornaamste subcategorieën worden weergegeven.

In de loop van 2013 en 2014 werd er aan de Indexcommissie de mogelijkheid aangeboden om over te stappen naar een nieuwe primaire gewichtenbron, de nationale rekeningen (NR). Vandaag wordt de HICP al gebaseerd op de nationale rekeningen. Er bestaan enkele belangrijke verschillen tussen beide gewichtenbronnen. De Indexcommissie heeft echter beslist om het HBO te behouden als primaire gewichtenbron. Ondanks de aangeboden informatie van het Instituut voor de Nationale Rekeningen en de Nationale Bank van België, oordeelden de sociale partners dat zij onvoldoende antwoorden op hun vragen hebben gekregen, hetgeen noodzakelijk was om een gefundeerde keuze te kunnen maken. Verschillende gegevens konden niet aangeboden worden aan de Indexcommissie omdat deze vertrouwelijk zijn.

3.2. Aggregatie van producten en diensten

Om de prijsevolutie van de producten en diensten uit de indexkorf correct te kunnen weergeven, is het noodzakelijk dat de prijzen van verschillende varianten van de producten en diensten worden gemeten. Zo zal een indexagent bijvoorbeeld de prijzen van chips van verschillende merken uit verschillende winkels registreren. Deze prijzen worden dan samengevoegd tot één indexcijfer voor de getuige 'chips'. Dit heeft betrekking op het zogenaamde elementaire indexniveau, het niveau waarop gewichten ontbreken. De **manier waarop de prijzen van verschillende varianten van producten en diensten worden samengevoegd kan op twee verschillende manieren** gebeuren:³

- **Meetkundig gemiddelde (= Jevons index)**: het meetkundig gemiddelde wordt gebruikt bij de zogenaamde "fast moving consumer goods", dat zijn producten die courant worden aangekocht (voeding en dergelijke meer), alsook voor kleding, elektro en multimedia.

Het principe van dit meetkundig gemiddelde bestaat erin dat het prijsniveau geen invloed heeft op de index. Een procentueel gelijke prijswijziging van dure of goedkope producten heeft hierdoor een gelijk effect op de index. Hiermee wordt vermeden dat bijvoorbeeld een zelfde procentuele prijsverhoging bij de goedkopere witte producten minder sterk doorweegt dan een prijsverhoging bij de durudere merkproducten. Het meetkundig gemiddelde zorgt er ook voor dat er rekening wordt gehouden met consumenten die hun aankoopgedrag wijzigen, wanneer deze bijvoorbeeld bij het duurder worden van merkproducten overschakelen op witte producten.

Het verschil met het rekenkundig gemiddelde bestaat erin dat er bij het meetkundig gemiddelde een vierkantswortel van het aantal betrokken varianten van een product wordt genomen, terwijl bij het rekenkundig gemiddelde de prijzen van de varianten worden opgeteld en dit getal vervolgens gedeeld wordt door het aantal opgetelde varianten.

³ Vanaf 2016 worden de prijzen van een groot aantal producten echter gemeten aan de hand van scannerdata. Dit wordt in hoofdstuk 3.3 toegelicht.

- **Rekenkundig gemiddelde (= Dutot index):** het rekenkundig gemiddelde wordt gebruikt voor alle producten en diensten waarbij er geen grote prijsverschillen bestaan tussen merken en winkels. Dit betreft alle producten die niet onder de 'fast moving consumer goods', elektro, kleding en multimedia vallen. Dit gaat bijvoorbeeld om buitenlandse reizen, speelgoed, meubels, ... Bij het rekenkundig gemiddelde worden de prijzen van de varianten van een product opgeteld, en dit getal wordt vervolgens gedeeld door het aantal opgetelde varianten.

Het rekenkundig gemiddelde kent een groter gewicht toe aan hogere prijzen dan aan lagere prijzen, alsook aan duurdere dan aan goedkopere winkels, maar gezien het feit dat er geen grote prijsverschillen bestaan bij de producten en diensten die het rekenkundig gemiddelde hanteren vormt dit geen probleem.

Van zodra de statistici de verschillende prijzen hebben samengevoegd, kan het indexcijfer van elke getuige berekend worden. Op basis van het gewicht van elke getuige oefent dit cijfer dan een bepaalde invloed uit op het indexcijfer van de maand in kwestie.

3.3. Scannerdata

Eind 2012 heeft de **regering beslist** dat er **vanaf 2015 scannerdata** zouden worden ingevoerd **voor prijsmetingen**. Bij het gebruik van scannerdata (= kassagegevens) wordt verstaan dat de winkelketens wekelijks tot op het niveau van individuele producten informatie sturen over het product, de omzet en de prijzen. De bedoeling is om aan de hand van deze gegevens de index dichter te laten aansluiten bij het werkelijke aankoopgedrag van consumenten. Vrijwel alle verkochte varianten van een product worden hierdoor immers gevolgd, in plaats van een beperkte selectie die wordt uitgekozen door de indexagenten. Het is wel zo dat er een bepaalde drempel bestaat om in rekening te worden gebracht. Een product moet gedurende een periode van twee maanden de drempel overschrijden. Dit voorkomt vertekening van de index door producten die zeer weinig verkocht worden.

Scannerdata kunnen niet voor alle soorten producten gebruikt worden. Omdat de administratie erop wilde toezien dat alles duidelijk kon gemonitord en opgevolgd worden, heeft men beslist om **niet alle producten** die in aanmerking komen voor scannerdata **in één keer** in te voeren. In bepaalde landen zoals Nederland waren er immers wat problemen bij de invoering. Daarom heeft men in **2015 slechts voor 9 getuigengroepen** scannerdata ingevoerd: rijst, meel & andere granen, andere bakkerijproducten, deegwaren, volle melk, magere & halfvolle melk, kaas, eieren en suiker. **Vanaf januari 2016** zijn er scannerdata ingevoerd worden voor **alle producten van productgroep 1** (voeding en niet-alcoholische dranken) **en productgroep 2** (alcoholische dranken en tabak), alsook voor enkele groepen getuigen bij andere productgroepen, zoals bijvoorbeeld producten voor lichaamsverzorging. In totaal worden nu voor 22,09 % van de getuigen scannerdata gebruikt.

Momenteel worden er echter **enkel scannerdata vrijgegeven door Carrefour, Delhaize en Colruyt**. In de toekomst hoopt men dat ook Aldi en Lidl scannerdata ter beschikking zullen stellen. Naast aankopen in de vijf grote winkelketens kunnen consumenten ook in buurtwinkels en speciaalzaken bepaalde producten kopen. Het gewicht dat wordt toegekend aan de supermarktketens enerzijds en de kleinere winkels anderzijds wordt gebaseerd op

het HBO, de gewichten van de afzonderlijke supermarktketens worden gebaseerd op hun omzetcijfers in België. De scannerdata worden dan enkel gebruikt voor de prijsevolutie te meten voor een bepaald percentage van het gewicht van een bepaald product, afhankelijk van het gewicht dat de drie grote ketens hebben in de verkoop van het product in kwestie.

3.4. Kettingindex

Voor de berekening van de index der consumptieprijzen wordt **sinds 2014 gebruik gemaakt van een kettingindex**. Tot voor 2014 werd er gebruik gemaakt van een **index met vaste basis**. Hierbij werd de index gedurende acht jaar vergeleken met het wegingsschema van één jaar (laatste was 2004). Problematisch hierbij was echter dat na verloop van tijd de gewichten en de samenstelling van de indexkorf niet meer representatief waren, omdat bepaalde producten bijvoorbeeld niet meer of veel minder/meer dan voorheen werden verkocht.

Bij een **kettingindex** wordt er niet meer **vergeleken** tussen de huidige periode en een bepaald jaar dat vastligt, maar **tussen de huidige periode en een tussenliggende periode**. Deze tussenliggende periodes worden allen met elkaar vermenigvuldigd, waardoor er als het ware een ketting ontstaat die een lange-termijn reeks vormt. **December** van het voorgaande jaar is **steeds de koppelmaand**. Door de **indices** van de daaropvolgende maanden **ten opzichte van december telkens** met elkaar te **vermenigvuldigen**, ontstaat er een **lange-termijn reeks**.

Het **grote voordeel** van de kettingindex is dat omwille van het feit dat de periode waarmee men vergelijkt telkens opschuift, er **jaarlijks veranderingen** kunnen doorgevoerd worden. Zo wordt het **gewichtenschema elk jaar aangepast**, worden er **nieuwe getuigen toegevoegd en geschrapt** en kunnen er **andere methodologische hervormingen** worden doorgevoerd.

4. De indexkorf

4.1. Samenstelling & verschillende productcategorieën

De **indexkorf** is zoals eerder al werd aangehaald samengesteld uit een **representatief staal van 656 producten en diensten**, getuigen genaamd.⁴ Aan elk van deze getuigen wordt een gewicht toegekend op basis van het HBO. Ze worden **onderverdeeld in 12 categorieën, volgens de internationale COICOP-classificatie**. Deze classificatie wordt internationaal onder meer gebruikt voor het opstellen van de nationale rekeningen en het HBO, maar dus ook voor de consumptieprijsindex. Bij de consumptieprijsindex worden 12 COICOP-categorieën gehanteerd, dit is COICOP-niveau 1. De subcategorieën daaronder bevinden zich op COICOP-niveau 2, vervolgens op COICOP-niveau 3 en ten slotte op COICOP-niveau 4. Op COICOP-niveau 5 situeren zich dan de eigenlijke getuigen. Onderstaande tabel geeft deze categorieën weer tot op niveau 2, met daarbij ook de gewichten (op 1000).

COICOP	Categorie	Weging
01	Voeding en niet-alcoholische dranken	162,70
01.1	Voeding	145,86
01.2	Alcoholvrije dranken	16,84
02	Alcoholische dranken en tabak	23,57
02.1	Alcoholische dranken	15,23
02.2	Tabak	8,33
03	Kleding en schoeisel	60,01
03.1	Kleding	48,17
03.2	Schoeisel	11,84
04	Huisvesting, water, elektriciteit, gas en andere brandstoffen	177,37
04.1	Werkelijke woninghuur	75,54
04.3	Onderhoud en reparatie van de woning	15,34
04.4	Water en overige diensten i.v.m. de woning	15,42
04.5	Elektriciteit, gas en andere brandstoffen	71,07
05	Meubelen, huishoudelijke apparaten en normaal onderhoud van de woning	70,81
05.1	Meubelen, tapijten en vloerbekleding	22,38
05.2	Huishoudtextiel	4,94
05.3	Huishoudapparaten	9,54
05.4	Vaat- en glaswerk en niet-elektrisch keukengerei	3,97
05.5	Gereedschap voor huis en tuin	6,15
05.6	Goederen en diensten voor normaal onderhoud van de woning	23,82
06	Gezondheid	37,21
06.1	Geneesmiddelen, apparaten en materialen	19,04
06.2	Ambulante zorg	6,33
06.3	Verpleging in ziekenhuis	11,84
07	Vervoer	163,05
07.1	Aankoop van voertuigen	75,27
07.2	Uitgaven voor gebruik van privé-voertuigen	76,94
07.3	Vervoersdiensten	10,85
08	Communicatie	39,13
08.1	Postdiensten	0,71
08.2	Telefoon- en faxtoestellen	1,96

⁴ Dit aantal verandert jaarlijks, aangezien er telkens bepaalde producten worden geschrapt uit de indexkorf en andere worden toegevoegd. Cfr. hoofdstuk 4.2.3.

08.3	Telefoon- en faxdiensten	36,46
09	Recreatie en cultuur	93,10
09.1	Audio, video, fotografie en ICT-apparatuur	9,64
09.2	Andere grote duurzame goederen voor recreatie en cultuur	1,50
09.3	Andere recreatieve artikelen, tuinbouw, huisdieren	23,55
09.4	Diensten op vlak van recreatie en cultuur	19,16
09.5	Kranten, boeken en schrijfwaren	13,58
09.6	Pakketreizen	25,68
10	Onderwijs	6,58
10.4	Hoger onderwijs	6,58
11	Hotels, restaurants en cafés	77,13
11.1	Catering	62,58
11.2	Accommodatie	14,55
12	Diverse goederen en diensten	89,35
12.1	Lichaamsverzorging	28,96
12.3	Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	5,23
12.4	Sociale bescherming	6,10
12.5	Verzekeringen	37,26
12.6	Financiële diensten n.e.g.	2,32
12.7	Andere diensten n.e.g.	9,49

Bron: Algemene Directie Statistiek (FOD Economie)

4.2. Wijzigingen aan de indexkorf

Tot 2013, voordat de index berekend werd aan de hand van een kettingindex, vond er elke twee jaar een zogenaamde 'mini-hervorming' plaats. Als aanvulling op de 8-jaarlijkse grote hervorming, kon men in het kader van deze mini-hervorming voorstellen doen om bepaalde nieuwe getuigen op te nemen en andere te schrappen.

Sinds de invoering van de kettingindex, kunnen er **elk jaar nieuwe getuigen toegevoegd** worden aan **en geschrapt** worden uit de index. Concreet krijgen zowel de **administratie** van de Indexcommissie, de **werkgeversorganisaties** als de **vakbonden** de **mogelijkheid om** in dit kader **voorstellen te doen**. De bedoeling is hierbij om de **representativiteit van de index** te **verhogen**. Om te verzekeren dat de voorgestelde getuigen voldoende representatief zijn, wordt er onderzocht door de administratie of er op basis van het HBO een gewicht kan worden toegekend aan de nieuwe voorstellen.

De nieuw voorgestelde getuigen kunnen zowel betrekking hebben op bepaalde lacunes die bestaan in de indexkorf, als op technologische evoluties. Omgekeerd kunnen getuigen geschrapt worden omdat deze niet courant meer aangekocht worden. Zo werden videocassette-spelers na verloop van tijd vervangen door DVD-spelers, die vervolgens werden vervangen door Blu-ray-spelers.

De nieuwe en de te schrappen getuigen maken een onderdeel uit van het advies dat jaarlijks op het einde van het jaar aan de minister van Economie wordt voorgelegd.

4.3. Prijsmeting van de getuigen

Om de prijsevolutie van de verschillende producten en diensten uit de indexkorf zo correct mogelijk te kunnen berekenen, worden **maandelijks op verschillende plaatsen in het land de prijzen gemeten** van deze producten en diensten **door prijzenquêteurs van de FOD Economie**. Zij selecteren afhankelijk van het soort getuige een aantal varianten van de getuige in kwestie en meten elke maand opnieuw de prijs van diezelfde varianten.

→ **Fictief voorbeeld**: trainingspak. De indexagenten zullen bijvoorbeeld naar vijf verschillende soorten sportwinkels gaan en in elke sportwinkel de prijs van drie trainingspakken van verschillende prijsklassen registreren. Dit wordt elektronisch bijgehouden, opdat de indexagenten de daaropvolgende maanden de prijs van hetzelfde product kunnen meten.

Hoewel de initiële selectie min of meer willekeurig gebeurt, is het dus wel zo dat men **steeds dezelfde producten blijft meten**. Indien een bepaalde variant na verloop van tijd uit de markt verdwijnt, zal men deze vervangen door een vergelijkbare variant. Aan de hand de prijsevolutie van vergelijkbare varianten, zal men het prijsverloop van het nieuwe en het vervangen product inschatten. Er wordt dus een prijs geïmputeerd voor de vorige maand op basis van de prijsevolutie tussen de huidige en vorige maand voor vergelijkbare producten.

Zoals eerder al werd besproken wordt de prijsevolutie van 22,09 % van de getuigen vanaf 2016 gemeten worden aan de hand van scannerdata, tenminste voor diegene die in Carrefour, Delhaize en Colruyt worden verkocht.

Toch zijn er **bepaalde specifieke getuigen die als uitzondering gelden**, omdat de prijsevolutie ervan op een andere manier gemeten wordt en het indexcijfer bijgevolg op een andere manier berekend wordt dan bij andere getuigen. Enkele daarvan worden in het volgende hoofdstuk ter illustratie toegelicht.

5. Specifieke getuigen

5.1. Huurprijzen

Het **indexcijfer van de private huurprijzen** wordt berekend op basis van een **staal van 1300 woningen**, die worden geselecteerd per provincie, rekening houdend met de verschillende bevolkingsaantallen. De steekproef wordt samengesteld op basis van gegevens uit verschillende enquêtes en databanken, onder meer het HBO. De selectie gebeurt op basis van de socio-economische enquête uit 2001. Er wordt een stratificatie uitgevoerd op basis van:

- Woningtype (huis of appartement)
- Uitrusting (al dan niet centrale verwarming en al dan niet badkamer)
- Aantal kamers

De resultaten worden verzameld per provincie, maar deze worden dan eerst **op regionaal niveau geaggregeerd** op basis van de bevolking van elke provincie, weliswaar **apart voor huizen en apart voor appartementen**. De aggregatie van deze regionale indexcijfers gebeurt op basis van het gewicht van elke regio.

Iedere maand worden de huurders bevroegd wiens huur normaal gezien zou moeten geïndexeerd worden in die maand. Indien de huurder niet antwoordt, maakt men een schatting op basis van de evolutie van de huurprijzen bij vergelijkbare woningen. Men tracht ook na verloop van tijd een deel van de woningen te vervangen door andere, opdat eventuele prijsverhogingen bij nieuwe huurders ook in rekening worden gebracht. Toch wordt deze zogenaamde residentiële mobiliteit nog niet in voldoende mate in rekening gebracht, al zijn er de laatste jaren al verbeteringen doorgevoerd in dit kader.

Recentelijk kunnen huurders ook via internet de enquête invullen. Geleidelijk wordt nu het enquête-staal uitgebreid.

5.2. Telecom

Voor telecomproducten wordt er een **onderscheid** gemaakt **tussen vaste telefonie, mobiele telefonie, internet, teledistributie en bundels**. In 2014 is de **berekeningswijze vernieuwd**, iets wat gebeurde in samenwerking met het BIPT.⁵ Voor elk onderdeel van de telecom wordt een index berekend, en deze worden vervolgens samengeteld op basis van de gewichten van elk onderdeel in het HBO.

5.2.1. Vaste telefonie

Er wordt een representatief staal ontwikkeld waarbij verschillende relevante operatoren in rekening worden gebracht. De marktaandelen worden hierbij jaarlijks geactualiseerd met behulp van de operatoren. De operatoren leveren elk trimester ook informatie over klanten die een bundel nemen (met internet en tv erbij), zodat kortingen in rekening kunnen worden gebracht.

⁵ BIPT: Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie.

5.2.2. Mobiele telefonie

Er wordt een index opgesteld aan de hand van verschillende verbruikersprofielen, providers en tariefformules. Op basis van input van het BIPT zijn er gewichten toegekend aan de verschillende verbruikersprofielen. De providers geven trimestrieel informatie over de evoluties inzake formules en aantal klanten. De gewichten van de providers worden jaarlijks aangepast.

De verschillende verbruikersprofielen worden aan de hand van gewichten opgeteld tot één index voor pre-paid en één index voor post-paid, die worden samengeteld om de index voor mobiele telefonie te berekenen.

5.2.3. Internet

Voor internet worden er verschillende verbruikersprofielen opgesteld, waarbij de sector regelmatig informatie levert met betrekking tot de marktaandeelen. Hierbij worden de gewichten regelmatig aangepast.

5.2.4. Teledistributie (digitale & analoge tv)

Bij teledistributie wordt er een onderscheid gemaakt tussen een basisabonnement met de gratis zenders en een abonnement met betalende zenders bij. Hier wordt ook 'video on demand' bij in rekening gebracht.

De sector levert informatie aan over de marktaandeelen van de verschillende operatoren en van de verschillende tariefformules per operator. De gewichten worden op basis hiervan regelmatig aangepast.

5.2.5. Bundels

Er worden verschillende verbruikersprofielen gehanteerd naargelang verschillende soorten bundels die kunnen worden aangekocht. Er wordt vervolgens per provider een index opgesteld, op basis van het gewicht van de verschillende verbruikersprofielen. Deze indices worden allen opgeteld om tot de index van de bundels te komen.

5.3. Solden

Sinds 2013 wordt er in de index **rekening gehouden met kortingen tijdens de solden**, weliswaar na een eenzijdige beslissing van de regering zonder daarbij de Indexcommissie te consulteren.

Het gemeten effect van de solden wordt echter verspreid over de soldenmaand en de 5 maanden die volgen na een solden periode. Het **effect** van de solden wordt per product berekend, en wordt **telkens met 1/6de doorgerekend** in de soldenmaand en de 5 maanden die volgen na de solden.

5.4. Seizoensproducten

Bepaalde producten zijn niet het volledige jaar beschikbaar, of slechts in zeer kleine aantallen. Daarom worden er **variërende gewichten** vastgelegd **voor deze producten die niet gedurende het hele jaar in dezelfde mate beschikbaar zijn**. Zij krijgen een gewicht van 0 in de maanden dat ze niet beschikbaar zijn en worden vervangen door seizoensproducten die in andere maanden niet beschikbaar zijn. Het is ook mogelijk dat ze in bepaalde maanden een kleiner gewicht krijgen dan in andere.

De seizoensproducten zijn **voornamelijk fruit en groenten**, alsook grijze garnalen en mosselen.

6. Loonindexering

6.1. Verschillende mechanismen

De **lonen en sociale uitkeringen** worden **niet allemaal** op hetzelfde moment en **op dezelfde manier geïndexeerd**. Er bestaat in de eerste plaats een onderscheid tussen de openbare sector en de private sector:

- In de **openbare sector** is het indexeringsmechanisme bij wet vastgelegd. Dit mechanisme heeft betrekking op **overheidspersoneel** enerzijds en de **sociale uitkeringen en pensioenen** anderzijds. De indexering gebeurt voor deze tweede groep reeds **de maand na overschrijding van de** zogenaamde **spilindex**. De spilindex is telkens 2 % hoger dan de voorgaande spilindex, wat impliceert dat de lonen, uitkeringen en pensioenen **per schijf van 2 %** worden aangepast.
- In de **private sector** krijgen de verschillende **paritaire comités** de **vrijheid om hun methode** voor loonindexering op basis van sociaal overleg **via cao zelf vast te leggen**.

Voor de indexeringsmechanismen in de private sector zijn er **twee vormen van loonindexering mogelijk**:

- **Indexering op periodieke basis**: de indexering gebeurt op een tijdstip dat in de cao werd vastgelegd. Dit kan bijvoorbeeld gaan om een maandelijkse of halfjaarlijkse indexering. De lonen worden dan aangepast op basis van het indexcijfer op het vastgelegde tijdstip, ongeacht het niveau van dat cijfer.
 - > **Voorbeeld**: in de bankensector worden de lonen tweemaandelijks geïndexeerd. De lonen van de 400.000 bedienden uit het paritair comité 200 worden jaarlijks op 1 januari geïndexeerd.
- **Indexering aan de hand van een vast percentage**: men kan ook in de verschillende sectoren werken aan de hand van een spilindex. Deze spilindex, en bijhorend percentage, kan verschillen met die van de openbare sector. Er kan bijvoorbeeld voor gekozen worden om de lonen te indexeren van zodra de index met 1 % of met 1,5 % is gestegen.

-> **Voorbeeld:** in het paritair comité voor bedienden uit de internationale handel, vervoer en logistiek worden de lonen geïndexeerd op basis van een spil per schijf van 1,4 %. In het paritair comité voor de scheikundige nijverheid werkt men met een spil van 2 %.

6.2. Steeds automatisch?

De automatische loonindexering is in principe van toepassing op de lonen van al het overheidspersoneel en van alle werknemers uit de private sector die deel uitmaken van een paritair comité. Er zijn **slechts** een **heel beperkt aantal paritaire comités** die de **automatische loonindexering enkel** garanderen **voor werknemers die** het **minimumloon verdienen**, zoals PC336 voor de vrije beroepen en aanvullend PC 100 voor werklieden.

6.3. Negatieve loonindexering

In **sommige paritaire comités** worden de **lonen maandelijks of tweemaandelijks geïndexeerd**. In tijden van **zeer lage inflatie**, zoals 2014 en 2015, is het **mogelijk** dat er zich in bepaalde maanden een **negatieve inflatie** voordoet. In principe moeten de **lonen** in die paritaire comités dan **naar beneden** worden **geïndexeerd**, en verliezen de werknemers dus een klein deel van hun loon.

Toch zijn er **bepaalde mechanismen** die op sectoraal niveau kunnen onderhandeld worden **die kunnen voorkomen dat de lonen dalen bij een negatieve inflatie**. Zo kan men beslissen om een eventuele negatieve indexatie in de sector gewoon te negeren. Een andere mogelijkheid is het uitstellen van de negatieve indexatie, waarbij het verschil wordt verrekend wanneer het indexcijfer op een later moment opnieuw stijgt.

Indien er op sectoraal niveau geen preventieve afspraken worden gemaakt omtrent een eventuele negatieve indexatie, kan men op het moment dat een daling van het indexcijfer zich voordoet beslissen om geen rekening te houden met de negatieve indexatie. Verder kunnen de vakbonden en werkgevers op bedrijfsniveau alsnog beslissen om de negatieve indexatie niet door te voeren.

6.4. De indexesprong

De **regering Michel** heeft bij haar intrede beslist om een **indexesprong van 2 %** door te voeren. Deze indexesprong werd in het kader van de wet tot verbetering van de werkgelegenheid in praktijk omgezet, en heeft ervoor gezorgd dat **alle werknemers en sociaal verzekerden 2 % van hun loon/uitkering verliezen**. Dit betekent een enorm verlies aan koopkracht, dat bovendien structureel is en op geen enkel moment gecompenseerd wordt.

Concreet werd de **afgevlakte gezondheidsindex geblokkeerd op het niveau van 1 april 2015** (100,66). Dit niveau werd vervolgens vermenigvuldigd met 0,98, om zo de referentie-index te bekomen (98,65). De afgevlakte gezondheidsindex blijft geblokkeerd tot op het moment dat de referentie-index het niveau van de geblokkeerde afgevlakte gezondheidsindex

(100,66) heeft overschreden. Van zodra de overschrijding heeft plaatsgevonden, kunnen er opnieuw indexeringen plaatsvinden.

Het is wel zo dat er op 1 juli 2015 en op 1 januari 2016 nog werknemers een indexering krijgen toegekend, namelijk die voor de maanden januari, februari en maart 2015 in de paritaire comités waarin halfjaarlijks of jaarlijks wordt geïndexeerd, aangezien de indexsprong in die drie maanden nog niet in werking was getreden. Verder is het zo dat er geen negatieve loonindexeringen mogelijk zijn zolang de afgevlakte gezondheidsindex geblokkeerd is.

7. Indexcommissie

7.1. Samenstelling

De **Indexcommissie** is een **paritair samengesteld adviesorgaan**, dat bestaat uit vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties, de werkgeversorganisaties en de universiteiten. Volgende organisaties zijn vertegenwoordigd:⁶

Werknemersorganisaties:

- ACLVB (1)
- ABVV (3)
- ACV (3)

Werkgeverorganisaties:

- Landbouw (1)
- Middenstand (1)
- VBO (5)

Universiteiten:

- KU Leuven (1)
- Universiteit Antwerpen (1)
- Universiteit Gent (1)
- Université Libre de Bruxelles (1)
- Université de Mons (1)
- Université de Liège (2)

De vergaderingen worden georganiseerd en bijgewoond door medewerkers van de Dienst voor het Indexcijfer. De secretaris is Patrick Vranken (FOD Economie), de voorzitter is Luc Denayer (Centrale Raad voor het Bedrijfsleven).

⁶ Het aantal mandaten staat tussen haakjes. Elke organisatie heeft naast het effectieve mandaat ook nog een plaatsvervangend mandaat. Bij de middenstandsorganisaties zorgt dit ervoor dat zowel UNIZO als UCM kunnen deelnemen aan de vergaderingen.

7.2. Functie

De Indexcommissie heeft **twee belangrijke functies**. Ten eerste moet de Indexcommissie **maandelijks de indexcijfers goedkeuren**. Deze worden vertrouwelijk toegelicht aan de leden tijdens een vergadering op het einde van de maand. De leden krijgen mogelijkheden om opmerkingen te geven en vragen te stellen. Indien de cijfers worden goedgekeurd, worden de cijfers na de vergadering publiek gemaakt aan de hand van een perscommuniqué, met daarbij enkele toelichtingen betreffende de belangrijkste dalingen en stijgingen van bepaalde getuigen en productgroepen.

Daarnaast is de Indexcommissie **bevoegd voor het voorstellen van methodologische hervormingen, alsook nieuwe getuigen**, aan de minister van Economie, al dan niet op basis van een voorstel van de Thematische Directie Prijzen. **Sinds** de invoering van de kettingindex in **2014** kunnen er **jaarlijks hervormingen** worden doorgevoerd. Deze hervormingen worden besproken tijdens vergaderingen in de loop van het jaar en vormen het **onderwerp van** een (bij voorkeur unaniem) **advies** aan het **einde van het jaar**. De Indexcommissie stelt in dit kader aan het begin van elk jaar een werkprogramma op. Enkel die zaken die worden opgenomen in het werkprogramma kunnen later ook behandeld worden in het advies.

Doorheen het werkjaar speelt de Thematische Directie Prijzen een belangrijke rol, aangezien zij voor alle inhoudelijke en technische ondersteuning zorgen. Zij stellen zelf bepaalde zaken voor, onderzoeken de voorstellen van de sociale partners en geven regelmatig toelichting bij bepaalde onderwerpen, al dan niet met hulp van andere instellingen en overheidsdiensten.

Het is de minister van Economie die uiteindelijk beslist welke hervormingen er worden doorgevoerd, maar net als bij andere sociale overlegorganen zal die in principe steeds een unaniem advies volgen.

7.3. Adviezen & hervormingen

Tot voor 2013 werd er slechts elke acht jaar een zogenaamde grote hervorming doorgevoerd waarbij er grote methodologische wijzigingen konden plaatsvinden. Daarnaast kon er elke twee jaar een zogenaamde mini-hervorming worden doorgevoerd waarbij er nieuwe getuigen konden toegevoegd en oude geschrapt worden.

De laatste grote hervorming vóór die van 2013 dateerde van 2004. In 2013 werd er echter beslist om over te schakelen van een index met vaste basis naar een kettingindex, waardoor er vanaf dan jaarlijks een hervorming kon worden doorgevoerd. Naast de beslissing om over te schakelen naar een kettingindex werden er in het **advies voor 2014** nog **enkele belangrijke beslissingen** genomen, die onder meer betrekking hebben op zaken die eerder al in deze nota beschreven werden:

- **Overschakeling** van het rekenkundig gemiddelde (Dutot index) **naar** het **meetkundig gemiddelde** (Jevons index) voor de zogenaamde “fast moving consumer goods”, kleding elektro en multimedia.

- **Afschaffing** van het concept van **65 lokaliteiten**. Al van bij de invoering van de consumptieprijsindex berekende men voor elke getuige een index per lokaliteit, waarbij aan elke lokaliteit een gewicht werd toegekend. Aangezien onderzoek aantoonde dat er een heel sterke correlatie bestaat tussen de prijsevoluties in de verschillende lokaliteiten, oordeelde men dat de prijsevoluties in de lokaliteiten quasi identiek zijn en een onderverdeling dus niet meer nodig is.
- **Overschakeling** van de 'link to show no price change'-methode wanneer een product uit de korf verdwijnt naar de **'bridged overlap'-methode**. Hierdoor wordt de prijsevolutie van een nieuwe en een vervangen product geschat op basis van de prijsevolutie van vergelijkbare producten, in plaats van via de 'link to show no price change'-methode gewoon het prijsverschil tussen het nieuwe en het vervangen product te neutraliseren. Indien een bepaalde variant na verloop van tijd uit de markt verdwijnt, zal men deze vervangen door een vergelijkbare variant. Aan de hand van de prijsevolutie van vergelijkbare varianten, zal men het prijsverloop van het nieuwe en het vervangen product inschatten.
- Opname van een **reeks nieuwe getuigen** en het schrappen van bepaalde getuigen die niet meer representatief zijn.
- **Nieuw gewichtenschema** op basis van het HBO 2012.
- **Nieuwe methode** en bijhorend gewichtenschema voor **seizoensproducten**
- **Verbeteringen** aan de **methodologie** voor prijsregistratie van **private huur**
- **Nieuwe methodologie** voor **telecomdiensten**
- **Nieuwe methodologie** voor **seizoenszuivering** van **buitenlandse reizen**, die ook gebruikt wordt voor vakantiedorpen, waarvoor voordien geen seizoenszuivering gebeurde.

Begin januari 2015 werd met wat vertraging, normaal gezien moet het advies ten laatste in december afgerond worden, het **advies voor 2015** goedgekeurd. Volgende zaken werden beslist:

- **Behoud** van het **HBO** als **primaire gewichtenbron** voor de nationale index der consumptieprijzen. Er werd immers aan de sociale partners de mogelijkheid aangeboden om over te schakelen naar de nationale rekeningen als primaire bron, zoals dat bij de HICP het geval is. Hierbij wordt wel vermeld dat de vakbonden wensen te onderzoeken hoe de uitgaven van bejaarde personen in rekening worden gebracht in het HBO en te bekijken of er daar eventueel mogelijkheden tot verbetering zijn.
- **Verdere verbetering** van de **methodologie** voor prijsregistratie van **private huur**.
- Beslissing om over te schakelen op **scannerdata** voor de prijsregistratie van **negen getuigengroepen**, ter voorbereiding op de overschakeling naar scannerdata voor productgroepen 1 en 2 in 2016.
- **Nieuw gewichtenschema** op basis van de 'price updates'.
- Opname van een **reeks nieuwe getuigen** en het schrappen van bepaalde getuigen die niet meer representatief zijn.

In december 2015 werd het **advies voor 2016** goedgekeurd. Onder meer de volgende elementen werden opgenomen in het advies:

- In de loop van 2015 werd er onderzoek gevoerd naar de manier waarop de **uitgaven van bejaarde personen** in rekening worden gebracht **in het HBO**. Hieruit bleek dat deze leeftijdscategorie ondervertegenwoordigd is, maar dat er wel bepaalde oplossingen mogelijk zijn om hier iets aan te veranderen. De Indexcommissie adviseert dat er in de loop van 2016 **concrete oplossingen** worden uitgewerkt **met oog op het HBO 2018**.
- Verdere **verbetering van de prijsregistratie voor private huur** op vlak van de enquêtemethode en het staal. Zo werd het aantal bevroegde woningen uitgebreid van ca. 1000 naar 1300.
- **Invoering** van prijsregistratie aan de hand van **scannerdata voor 22,09 % van de getuigen**, weliswaar enkel bij Carrefour, Colruyt en Delhaize.
- Er worden in 2016 **49 nieuwe getuigen** aan de indexkorf toegevoegd, terwijl er **16** worden **geschrapt**. Hierbij vergroot het aantal getuigen van 623 naar 656.
- **Nieuw gewichtenschema** op basis van het HBO 2014, alsook op basis van de 'price updates'.
- Advies aan de ministers voor Werk en voor Sociale Zaken om een impactanalyse uit te voeren met betrekking tot een mogelijke wijziging van de publicatiedatum van de nationale index (cfr. hoofdstuk 7.4).

7.4. Actuele uitdagingen

Een **belangrijke actuele uitdaging** in het kader van de Indexcommissie betreft de manier waarop en de mate waarin **uitgaven van oudere personen** in rekening worden gebracht **in de index** (op basis van het HBO). Ten gevolge van de vrij lage maximale leeftijd voor deelname aan het HBO (als alle leden 77 jaar of ouder zijn kunnen zij niet meer deelnemen) en het feit dat collectieve huishoudens (zoals rusthuizen) niet worden bevroegd in het HBO, bestaat er een ondervertegenwoordiging van de groep oudere personen. Dit brengt een belangrijk representativiteitsprobleem met zich mee, aangezien deze leeftijdscategorie een specifiek uitgavenprofiel heeft. Dit zorgt er onder meer voor dat de belangrijkste uitgave bij een aanzienlijk deel van deze doelgroep, het remgeld voor rusthuizen, een enorm laag gewicht heeft in de index. Dit kleine gewicht heeft enkel betrekking op kinderen die het remgeld voor hun ouders betalen of koppels waarbij de ene partner nog thuis woont en het remgeld van de andere partner betaalt. Ook bepaalde andere specifieke uitgaven van oudere personen hebben hierdoor een laag gewicht.

De **sociale partners** hebben **in de loop van 2015 onderzocht**, op vraag van de vakbonden, op welke manier de uitgaven van oudere personen in rekening worden gebracht in het HBO. Op basis van dit onderzoek bleek effectief dat er een ondervertegenwoordiging bestaat van deze leeftijdscategorie. De dienst die zich bezig houdt met de uitvoering van het HBO heeft hierop **enkele concrete voorstellen** naar voor geschoven die er voor kunnen zorgen dat het gewicht van deze leeftijdscategorie in het HBO dichter bij de realiteit komt aan te leunen. In de loop van 2016 zal men met een concreet voorstel komen, **met oog op** een implementatie daarvan voor **het HBO 2018**.

Een andere **belangrijke uitdaging** heeft betrekking op de **publicatiedatum van de nationale index**. Hoewel het gebruik van scannerdata de werklast voor de prijsagenten beduidend

verlicht, is het zo dat deze wel meer tijd vragen van de centrale diensten om verwerkt te worden in de index. Aangezien Eurostat vereist dat voor de HICP minstens de prijsopnames van de 15de van de maand dienen geïntegreerd te worden in de index en scannerdata pas de dinsdag na een afgelopen week worden doorgestuurd, is het voor de administratie niet mogelijk om de HICP nog vóór het einde van de maand (zoals dat nu het geval is) te publiceren. Voor de nationale index liggen er daardoor twee opties op tafel:

- Ofwel moet ook de publicatiedatum van de nationale index vertraagd worden, tot ca. de 5de van de volgende maand.
- Ofwel wordt er een verschillende meetperiode gehanteerd voor de HICP en de nationale index, waardoor het huidige publicatietijdstip (de voorlaatste werkdag van de maand), kan aangehouden worden.

Een vertraging van de publicatiedatum zou echter een belangrijke invloed kunnen hebben op de indexering van de lonen en sociale uitkeringen. De vakbonden zijn bezorgd dat dit er voor bepaalde doelgroepen voor zou kunnen zorgen dat hij hun loon, uitkering en/of extralegale voordelen met een maand vertraging zouden geïndexeerd zien worden. Bovendien kan dit mogelijk ook voor moeilijkheden zorgen bij de uitbetalingsinstellingen. Daarom zullen de ministers voor Economie en Sociale Zaken een impactanalyse uitvoeren, die voor advies zal voorgelegd worden aan de sociale partners in de Nationale Arbeidsraad.

Verder kan ook de **representativiteit** van registratie van de **private huurprijzen nog verder verbeterd** worden, en moet erop toegezien worden dat het gebruik van scannerdata voor een belangrijk aandeel van de producten op de juiste manier wordt geïmplementeerd.

7.5. RoI ACLVB

ACLVB is zoals eerder al werd toegelicht **vertegenwoordigd in de Indexcommissie**. De economisch adviseur van de studiedienst is aanwezig op elke vergadering en tracht in nauwe samenwerking met de collega's van ACV en ABVV een **actieve rol** te spelen. Het is voor ons niet alleen belangrijk dat er op wordt toegezien dat de indexcijfers op een zo correct mogelijke manier berekend worden, maar ook dat de representativiteit van de index in zijn geheel wordt verbeterd. Dit vormt de beste garantie op het verzekeren van het koopkrachtbehoud van onze leden, en draagt ook bij aan de geloofwaardigheid van ons indexsysteem op lange termijn. Een correcte inflatiemeting ontnemt critici immers de mogelijkheid om het indexeringsmechanisme op technisch vlak aan te vallen.

De ACLVB heeft de afgelopen jaren actief bijgedragen aan het ontwikkelen van unanieme adviezen, en zal dit ook in de toekomst blijven doen. Het verdedigen van de belangen van de werknemers in de Indexcommissie is een van de prioriteiten van de studiedienst.

8. Bibliografie

- Algemene Directie Statistiek (FOD Economie), [De nieuwe consumptieprijsindex – een betere inflatiemeter](#), 2014.
- Algemene Directie Statistiek (FOD Economie), [Consumptieprijsindex vanaf januari 2015](#), 2015.
- Algemene Directie Statistiek (FOD Economie), [Consumptieprijsindex vanaf januari 2016](#), 2016.
- Statistics Belgium, [Consumptieprijzen \(CPI\)](#), geraadpleegd op 27 augustus 2015.